

Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlarda Hükümlü Olanlara Uygulanacak Tedavi ve Diğer Yükümlülükler Hakkında Yönetmelik'te yapılan değişiklikle ilgili Adli Psikiyatri Çalışma Birimi Görüş Notu (26 Mart 2025)

Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlarda Hükümlü Olanlara Uygulanacak Tedavi ve Diğer Yükümlülükler Hakkında Yönetmelik'in 7. maddesinin birinci fıkrasının ilk halinde, "*Tedavi, tanımda belirtilen hükümlülere yönelik olmak üzere, ayakta veya yatarak, ilaçla veya ilaçsız olarak veyahut her iki usul ile cinsel dürtünün azaltılmasına veya denetimine yönelik tedaviler ile cinsel isteğin azalmasını veya yok edilmesini sağlayan yöntemdir.*" cümlesi yer almaktaydı.

Ancak, Danıştay Onuncu Dairesinin 17/09/2020 tarihli ve E.:2016/12975, K.:2020/3048 sayılı kararı ile "*...ile cinsel isteğin azalmasını veya yok edilmesini sağlayan yöntemdir.*" ifadesi iptal edilmiştir.

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun (İDDK) 24/11/2021 tarihli ve E.:2021/275, K.:2021/2628 sayılı onama kararıyla bu karar kesinleşmiştir. Bu doğrultuda, Yönetmeliğin 7. maddesinin birinci fıkrasının son hali şu şekilde düzenlenmiştir: "**Tedavi, tanımda belirtilen hükümlülere yönelik olmak üzere, ayakta veya yatarak, ilaçla veya ilaçsız olarak veyahut her iki usul ile cinsel dürtünün azaltılmasına veya denetimine yönelik tedaviler.**"

Danıştay, özellikle cinsel isteğin azalmasını veya yok edilmesini amaçlayan ilaç tedavisine ilişkin düzenlemeyi iptal etmiş olsa da, ilaçla, ilaçsız veya her iki yöntemle cinsel dürtünün azaltılmasına ya da denetimine yönelik tedaviler konusunda psikiyatristlerin görev yaptığı kurumlardan rapor talepleri gelmeye devam etmektedir. Yönetmeliğin kesinleşen yeni hali doğrultusunda, hem tedaviye hem de tedavi programlarına katılıma ilişkin olarak, yönetmelikte belirtildiği üzere psikiyatri uzmanı ile birlikte üroloji veya endokrinoloji ve metabolizma hastalıkları uzmanının yer aldığı sağlık kurulu tarafından görüş bildirilmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda, söz konusu vakaları sağlık kurulunda değerlendiren psikiyatristlerin yanıtlaması gereken hususlar arasında; başta **mükerrer cinsel suç işleyenlerde** görülebilecek parafilik bozukluk olmak üzere, **bu suçların işlenmesinde etkili olabilecek ve dürtü denetim güçlüklerine yol açabilecek** alkol-madde kullanım bozuklukları, kişilik bozuklukları gibi ruhsal bozuklukların bulunup bulunmadığının değerlendirilmesi yer almaktadır. Bu tür bozukluklar mevcutsa, tedavi ve yönetiminde ilaçla mı yoksa ilaç dışı tedavi programlarıyla mı yoksa her ikisiyle mi müdahalenin uygun olacağını belirlemek gerekmektedir. Bu değerlendirme sürecinde psikiyatristlerin aktif rol alması, **her cinsel suç davranışının mutlaka bir ruhsal bozuklukla ilişkili olmadığını** göz önünde bulundurması ve kurulun diğer üyelerini bu konuda bilgilendirmesi gerekmektedir.

Farmakolojik tedavi kapsamında, özellikle mükerrer cinsel suç işleme ile ilişkili ruhsal bir bozukluğun varlığı halinde, **cinsel dürtünün azaltılmasına veya denetimine yönelik psikofarmakolojik ajanlara ihtiyaç olup olmadığının değerlendirilmesi ve raporda bu**

hususun ve eğer varsa önerilen tedavi ve takip şemasının (ayaktan veya yatarak, takip sıklığı vb.) bildirilmesi önem taşımaktadır.

İlaç dışı tedavi programları arasında, cinsel suçlarla ilişkili konular, öfke yönetimi ve benzeri grup çalışmaları yer almaktadır. Bu çalışmalar psiko-eğitim ve rehabilitasyon faaliyetleri kapsamında değerlendirilmekte olup, mükerrer suç işleyen bireyler, alkol veya madde kullanım bozukluğu veya antisosyal kişilik bozukluğu bulunan kişilerin uygun rehabilitasyon programlarına katılımı önerilebilir. Ayrıca, **bu programların hastane ortamında değil; cezaevlerinde veya denetimli serbestlik müdürlüklerinde, bireysel ya da grup çalışmaları şeklinde yürütülmesinin uygun olduğu hususu da sağlık kurulu raporunda belirtilmelidir.**

Bu konudaki değerlendirmelere yönelik olarak, Adli Psikiyatri Çalışma Birimi bünyesinde oluşturulan görev grubu tarafından hazırlanan algoritma hazırlama metnine bu dokümanın sonraki sayfalarında yer verilmiştir.

Saygılarımızla,

Dr. Yasin Hasan Balcıoęlu

Dr. Fatih Öncü

Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlarda Hükümlü Olanlara Uygulanacak Tedavi ve Diğer Yükümlülükler Hakkında Yönetmelik'te İptal Kararı
psikiyatri.org.tr / 08 Aralık 2020

Değerli Meslektaşlarımız,

Daha önce Derneğimiz tarafından Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlarda Hükümlü Olanlara Uygulanacak Tedavi ve Diğer Yükümlülükler Hakkında Yönetmelik sonrasında başvuru olması durumunda işlemlerin yürütümüne ilişkin önerilerimiz sizlerle paylaşılmış, Yönetmelik hakkında dava açıldığı bilgisi verilmişti.

Açılan davada Danıştay 10. Dairesi'nin E.2016/12975, K. 2020/3048 sayılı ve 17.9.2020 tarihli kararı ile Yönetmeliğin tedavi tanımına yer veren 7. maddesinin 1. Fıkrasında yer alan '...ile cinsel isteğin azalmasını veya yok edilmesini sağlayan yöntemdir.' İfadesinin hukuka aykırılığına ve iptaline karar vermiştir.

Karar gerekçesinde, Yönetmeliğin dayanağı olan 5275 sayılı Yasa'nın 108. Maddesinin idareye '*cinsel isteğin azalmasını veya yok edilmesini sağlayan yöntemleri tedavi olarak uygulama yetkisi vermediği ve aksi düzenlemenin bu yönden Kanun hükmünü aştığı*' ifade edilmiştir.

Böylelikle cinsel dokunulmazlığa karşı suçlardan hükümlü olanlara cinsel isteğin azalmasını veya yok edilmesini sağlayan yöntemlerin tedavi olarak uygulaması yönündeki taleplerin hukuki dayanağı kalmamış olup, aksi yönde bir taleple karşılaşan hekimlerin yargı kararını ilgili göstererek makamın talebini reddedebileceklerini önemle paylaşmak isteriz. İlgili mahkeme kararına bağlantıdan ulaşabilirsiniz:

<https://psikiyatri.org.tr/uploadFiles/8122020192753-D-10-Kismen-iptal-kismen-ret.pdf>

Cinsel Suçlulara Uygulanacak Psikiyatrik Muayene ve Tedaviler İçin Algoritma psikiyatri.org.tr / 08 Ağustos 2016

Değerli Meslektaşlarımız,

Bilindiği gibi “**Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlardan Hükümlü Olanlara Uygulanacak Tedavi Ve Diğer Yükümlülükler Hakkında Yönetmelik**” 26 Temmuz 2016 tarihli resmi gazetede <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/07/20160726-1.htm> yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Ağustos başından bu yana da bazı hastanelere bu yönetmelik doğrultusunda hasta gönderilmeye başlanmıştır.

Türkiye Psikiyatri Derneği Merkez Yönetim Kurulu söz konusu yönetmelik doğrultusunda yapılacak psikiyatrik işlemlerin belirlenmesi amacıyla Dr. Mustafa Sercan, Dr. Fatih Öncü, Dr. Rahşan Erim'den oluşan bir Görev Grubu kurulmasına karar vermiştir.

Görev Grubumuz, şöyle bir iş planıyla çalışmaya karar vermiştir.

- 1) Bu sıralar mahkemelerden gelen ilk dalganın karşılanması için öneriler geliştirme
- 2) Yasa ve yönetmeliğin uygulanmasında çıkacak sorunların öngörülmesi ve çözümü için öneri geliştirme.
- 3) Bu sürecin sonunda bu yönetmelik kapsamındaki hükümlülere yönelik psikiyatrik uygulamalar için bir algoritma geliştirme

İçinde bulunduğumuz dönemde ilk dalganın karşılanması açısından görev grubumuzun ilk önerileri aşağıdadır. Bu önerilerin eksikleri olabilir. Öngörülememiş, tahmin edilememiş durumlar söz konusu olabilir. Böyle durumlarla karşılaşan meslektaşlarımız bu gruba (psikiyatri@yahogroups.com) yazabilecekleri gibi, isterlerse mustafa56sercan@gmail.com adresine de danışabilirler.

İlk önerilerimiz ve daha sonraki adımlar için sorularınız, görüşleriniz, eleştirileriniz katkı sağlayıcı ve yol gösterici olacaktır.

Saygılarımızla

CİNSEL SUÇLULARA UYGULANACAK PSİKIYATRİK MUAYENE VE TEDAVİLER İÇİN ALGORİTMA HAZIRLAMA GÖREV GRUBU

ÖNERİLER

1. Özellikle bulunduğu yörede yüksek kapasiteli cezaevi bulunan meslektaşlarımızın bu tür rapor istekleriyle daha çok karşılaşacakları tahmin edilmektedir. Önerilerimizin öncelikle bu durumdaki meslektaşlarımız için daha önemli olacağını sanıyoruz.
2. Meslektaşlarımız bu tür rapor isteği ile karşılaşmadan önce alınacak önlem ve yapılacak düzenlemeler bağlamında yasa ve yönetmelikten hastane yönetimini haberdar etmelidir.
3. Hastane yönetiminin bir psikiyatrist, bir ürolog ve/veya bir endokrinoloji uzmanından oluşacak bir sağlık kurulunun oluşturulması ilk adımda daha uygun bir yol gibi gözükmektedir.

4. Genel işleyiş içinde hekimlerin yükünün azaltılması ve düzenlenecek raporun gereken ayrıntı ve incelikte düzenlenebilmesini sağlayabilmek için bu kurulun genel sağlık kurulu dışında bir gün toplanması sağlanmalıdır.
5. Psikiyatriste bu yönetmelik uyarınca yönlendirilen hükümlünün hükmüne dair gerekçeli mahkeme kararının, gerektiğinde dava dosyasının tam bir kopyasının, kişinin ceza infaz süresini içeren “**müddetname**”sinin, cezaevindeki tutum ve davranışlarını ifade eden her türlü bilgi materyalinin (sosyal inceleme raporu dahil) gönderen kurumdan istenmesi.
6. Cezaevi yönetimleri ve denetimli serbestlik büroları ile görüşülerek bu tür rapor düzenlenmesi amacıyla gönderilme olasılığı bulunan potansiyel hükümlü sayısının öğrenilmesi, çok sayıda başvurunun aynı anda olmasını, iş yükünün çokluğu nedeniyle düzenlenecek raporların özen ve inceliğinin olumsuz etkilenmesini önleme bakımından önemli olacaktır.
7. Cinsel suç işlemiş ve ceza sorumluluğu bulunmayan ya da azalmış olanların TCK’da başka şekilde tedavileri (koruma ve tedavi ile) mümkün olduğundan başlangıçta bu kapsamda değerlendirilmelerine gerek olmadığına bildirilmesi iş yükünü azaltacaktır.
8. Hükümlülerin gerekçeli mahkeme kararı, müddetname, cezaevi davranış bilgileri gelmeden, gerektiğinde dava dosyasının tamamı incelenmeden hastanede uygulanacak sosyal anket, psikometrik inceleme, ayrıntılı psikiyatrik muayene, tanı koydurucu ölçekler uygulanmadan, ürolojik ve endokrinolojik muayene ve incelemeler yapılmadan karar verilmek üzere sağlık kuruluna sunulmaması önemlidir.
9. Psikiyatrik değerlendirmede;
 - a. kişide başta bir parafilik bozukluk olmak üzere bir ruhsal hastalık olup olmadığı,
 - b. ruhsal hastalık varsa cinsel suç işlemesine etkisinin olup olmadığı
 - c. hastalığın yeniden cinsel suç işleme riskine etkisinin olup olmadığı
 - d. önceki müdahalelerin etkili olup olmadığı
 - e. psikoseksüel gelişim öyküsü
 - f. cinsel suçun işleniş şekli,
 - g. kurbanın özellikleri (çocuk, ergen, kadın, erkek vb),
 - h. cinsel suç sayısı ve bu suçların özellikleri, kurbanları
 - i. alkol-madde kullanım öyküsü, cinsel suç sırasında kullanımının olup olmadığı ele alınmalıdır.
10. Tıbben ve hukuken geçerli olmayan gerekçelerle hükümlülerin başka bir kuruma sevk edilmelerinin yaratacağı sorunlara dikkat çekmek istiyoruz. Daha önce bazı meslektaşlarımız hakkında bu nedenle “devleti zarara uğratmak”, “adaleti geciktirmek”, “görevi ihmal” gibi suçlamalarla dava açılmasının söz konusu olduğu anımsanmalıdır.